

Metodický list k vzdělávacímu materiálu

Křižovatky české a československé státnosti

Expozice: Křižovatky české a československé státnosti (Národní památník na Vítkově)

Cílovou skupinou jsou žáci 9. ročníku ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií. Doprovodné vzdělávací materiály jsou koncipovány v souladu s RVP ZV a prostřednictvím nabízených aktivit se snaží podporovat kritické myšlení žáků a rozvoj jejich klíčových kompetencí.

Vzdělávací materiály jsou členěny do tří oblastí:

1. pracovní list s aktivitou do výuky před návštěvou expozice: Symboly, roky a doba...;
2. pracovní listy pro práci v expozici: Slepá mapa a objevování předmětu;
3. závěrečná aktivita po návštěvě expozice: Společný příběh.

Před návštěvou muzea: Symboly, roky a doba...

Cíle:

- žák pojmenuje, zhodnotí a přiřadí symboly k daným rokům v kontextu doby a napíše nejméně tři události, které danou dobu charakterizují;
- žák promyslí dějinné události ve vzájemné závislosti a hledá příčinné vazby.

Časová dotace: 45 minut

Klíčové kompetence: k učení, komunikativní, sociální a personální

Pomůcky: kartičky k rozlosování do skupin, pracovní list, psací potřeby

Popis aktivity:

1. **Myšlenková mapa** – žáci jsou rozděleni do pěti skupin. Každé skupině je přiřazen jeden symbol, nad nímž se zamyslí. Úkolem každé ze skupin je vytvořit a představit společnou myšlenkovou mapu spojenou s daným symbolem.
2. **Práce s pracovními listy** – na prezentování myšlenkové mapy navazuje činnost s pracovním listem ve skupině. Žáci přiřazují symboly k příslušným rokům tak, aby společně vystihovaly danou dobu. Zároveň ke každému roku napíší nejméně tři události, jež se v onom roce či blízké době odehrály. Jednotlivé události musí žáci vnímat ve vzájemných vztazích a v kontextu dané doby.

Práce v expozici

Cílová skupina: žáci 9. třídy ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií

Klíčové kompetence: k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské

Pomůcky: psací potřeby, pracovní listy, volný list papíru

Časová dotace: 80 minut

Místo konání programu: Národní památník na Vítkově

Maximální počet účastníků: 25 žáků

Klíčová slova: první republika, mnichovská dohoda, komunismus, pražské jaro, sametová revoluce

Metody a techniky: slovní, práce s textem a obrazovým materiálem, skupinová práce

Cíle:

- žák se zorientuje ve slepé mapě, zakreslí správné umístění sbírkových předmětů a zjistí, o jaké předměty se jedná;
- žák na základě metody objektového učení zkoumá sbírkový předmět, odhaluje jeho příběh a kontext doby, s nímž předmět souvisí.

Úvodní aktivita

Žáci jsou rozděleni do pěti skupin (1918, 1938, 1948, 1968 a 1989). Každá skupina napíše k danému roku co nejvíce informací (události, data, osobnosti...).

cca 20 minut

Popis aktivity pro samostatnou práci s pracovním listem:

Úkol: zorientovat se v expozici a do její mapy správně umístit dané roky a sbírkové předměty – plastika legionáře (1918), vysílačka Libuše (1938), faksimile posledního dopisu Milady Horákové (1948), posmrtná maska Jana Palacha (1968), psací stroj Pavla Tigrida (1989).

cca 10 minut

Úkol: prozkoumat daný sbírkový předmět a splnit dílčí úkoly v pracovním listu.

cca 25 minut

NÁRODNÍ
MUZEUM

2. dotkni se!
století!

1918

Chybějící slova: legionáře, první světové války, rota Nazdar, ve 20. letech, Otto Gutfreund

Otevřené otázky:

1. projev úcty a respektu k legionářům, připomínka jejich hrdinských činů;
2. odměna za mimořádné zásluhy, odznak francouzské čestné legie;
3. smutek, strach, hrdost, zkušenost, síla, tvrdost atd.;
4. odebíráním hmoty.

1938

Chybějící slova: vysílačka Libuše, 1942, navázání rádiového spojení s centrem v Londýně, Reinharda Heydricha, Ležáky

Otevřené otázky:

1. váha, velikost, rozsah spojení, způsob ovládnutí atd.;
2. problémy s ukrytím a přechováním vysílačky;
3. jediná možnost spojit se s londýnským centrem a jediný možný přenos informací (především vojenských, bezpečnostních a hospodářských);
4. Lidice.

1948

Chybějící slova: 27. 6. 1950, ve 2.30, Milada Horáková, své rodině a přátelům/blízkým, např. se s nimi loučila před svou smrtí

Otevřené otázky:

1. např. smutek, hrdost, smířenost, vyrovnanost, strach atd.;
2. např. důležité pro ponaučení se z historie, zachycení životní příběhu konkrétního člověka, učení a poznávání historie prostřednictvím malých dějin, poznání pocitů člověka v posledních okamžicích života;
3. např. soukromá korespondence;
4. Heliodor Píka.

1968

Chybějící slova: Janu Palachovi, Filosofické fakulty, upálil, Národního muzea, rezignaci veřejnosti po srpnové okupaci Československa

Otevřené otázky:

1. sochař Olbram Zoubek, jedná se o sádrový odlitek;
2. úcta, obdiv, respekt, děs, strach, hrůza;
3. 1969 – dopad na celou společnost (zprávy, reportáže v domácích i zahraničních médiích, hladovka, pietní průvody, čestná stráž, demonstrace), postupný zákaz šíření zpráv o Janu Palachovi;
1989 – tzv. Palachův týden – protesty v lednu 1989 při příležitosti dvacátého výročí Palachova úmrtí;
4. Jan Zajíc, Evžen Plocek.

1989

Chybějící slova: Continental, Pavel Tigrid, novinář a politik, Svobodná Evropa

Otevřené otázky:

1. protikomunistická a protirežimní tematika;
2. bojovat je možné i slovem a nejen zbraněmi (typické pro období normalizace);
3. váha, velikost, jednoduchost psaní, možnost mazání textu, tvorba kopií atd.;
4. Mnichov.

Závěrečná aktivita

Jednotlivé skupiny prezentují výsledky své práce.

cca 25 minut

Po návštěvě muzea: Společný příběh

Cíle:

- žáci prostřednictvím tvorby společného příběhu systematizují a dávají do souvislosti poznatky získané z předešlých činností;
- žáci vytvářejí smysluplný text;
- žáci se učí vzájemné spolupráci a naslouchání.

Časová dotace: 30 minut

Klíčové kompetence: komunikativní, sociální a personální

Pomůcky: psací potřeby, pracovní listy pro psaní příběhu

Popis aktivity:

Žáci rozdělení dle příslušného symbolu vytvářejí ve skupině na základě informací získaných z předešlých činností (znalost informací z předmětu, doby, události...) společný příběh vztahující se ke zkoumanému předmětu. Každý z žáků napíše jednu větu tak, aby smysluplně navazovala na větu předcházející a celý příběh dával logický smysl. Vyústěním činnosti je společné čtení příběhů. Aktivitu lze realizovat v muzeu či ve škole.